

Rozsudek Nejvyššího soudu SSR ze dne 30.05.1973, sp. zn. 2 Cz 51/73, ECLI:CZ:NS:1973:2.CZ.51.1973.1

Číslo: 74/1973

Právní věta: Bezpodíloví spoluvlastníci sa nemôžu dohodnúť o zrušení a vyporiadaní spoluvlastníctva k veciam v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov. Počas trvania manželstva môže toto spoluvlastníctvo zrušiť oba súd (§ 148 ods. 1 O. z.). S výnimkou vecí, ktoré podľa svojej povahy slúžia osobnej potrebe alebo výkonu povolania len jedného z manželov, nemôže žiadny z manželov zo spoločných prostriedkov kúpiť vec do výlučného osobného vlastníctva, a to ani so súhlasom druhého z manželov.

Soud: Nejvyšší soud SSR

Datum rozhodnutí: 30.05.1973

Spisová značka: 2 Cz 51/73

Číslo rozhodnutí: 74

Číslo sešitu: 9

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Bezpodílové spoluvlastnictví manželů, Řízení před soudem, Řízení před státním notářstvím

Předpisy: 95/1963 Sb. § 4

§ 148

§ 490

§ 63 40/1964 Sb. § 143

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 74/1973 sb. rozh.

Bezpodieloví spoluvlastníci sa nemôžu dohodnúť o zrušení a vyporiadaní spoluvlastníctva k veciam v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov. Počas trvania manželstva môže toto spoluvlastníctvo zrušiť oba súd (§ 148 ods. 1 O. z.).

S výnimkou vecí, ktoré podľa svojej povahy slúžia osobnej potrebe alebo výkonu povolania len jedného z manželov, nemôže žiadny z manželov zo spoločných prostriedkov kúpiť vec do výlučného osobného vlastníctva, a to ani so súhlasom druhého z manželov.

(Rozsudok Najvyššieho súdu SSR z 30. 5. 1973, [2 Cz 51/73](#))

Podľa pozemkokoňžného výpisu nadobudli manželia Š. B. a A. B. v roku 1927 spoločne pozemky č.

kat. 2841 a 28/4 v Ľ. V roku 1972 bola medzi týmito manželmi na Štátnom notárstve Košice-mesto formou notárskej zápisnice uzavretá „zmluva o delbe a zrušení spoluvlastníctva“, podľa ktorej všetky v zmluve uvedené nehnuteľnosti prešli do vlastníctva A. B.

Notárskou zápisnicou z 5. 5. 1972 bola na tomto štátnom notárstve medzi A. B. ako predávajúcou a jej dcérami M. B. a K. B. ako kupujúcimi uzavretá kúpna zmluva o prevode nehnuteľností v Ľ. (včítane pozemku parc. č. 28/4 v Ľ. za kúpnu cenu v sume 17 430 Kčs; manželia kupujúcich súčasne prejavili súhlas s tým, aby ich manželky nadobudli tieto nehnuteľnosti ako svoje osobné vlastníctvo.

Štátne notárstvo Košice-mesto svojím rozhodnutím obidve tieto zmluvy registrovalo.

Najvyšší súd SSR rozhodol o sťažnosti pre porušenie zákona, ktorú podal generálny prokurátor SSR, tak, že týmto rozhodnutím štátneho notárstva bol porušený zákon.

Z odôvodnenia:

Podľa ustanovenia § 4 ods. 1 Not. por. (zákona č. 95/1963 Zb.) pri rozhodovaní i pri ostatnej svojej činnosti štátne notárstvo vychádza zo skutočného stavu veci, dbá o určitost právnych vzťahov a o predchádzanie sporom.

Podľa ustanovenia § 63 ods. 1 tohto zákona štátne notárstvo preskúma, či je zmluva, ktorá bola ohlásená na registráciu, platná, najmä či sa svojím obsahom neprieči zákonu alebo ho neobchádza alebo inak neodporuje záujmom spoločnosti.

Štátne notárstvo v tejto veci nepostupovalo dôsledne podľa týchto zákonných ustanovení.

Manželka Š. B. a A. B. nadobudli za trvania manželstva uvedené nehnuteľnosti v Ľ. Majetok nadobudnutý v čase pred 1. 1. 1950 manželmi alebo niektorým z nich, pokiaľ mal podľa vtedy platného práva charakter spolunadobudnutého majetku podľa ustanovení o koakvizícii, stal sa podľa ustanovenia § 500 O. z. bezpodielovým spoluvlastníkom manželov. 1) Ak ide o majetok, ktorý je predmetom osobného vlastníctva, vzťahujú sa naň primerane ustanovenia o bezpodielovom spoluvlastníctve manželov.

Zmluvu o delbe a zrušení tohto spoluvlastníctva došlo k delbe a zrušeniu bezpodielového spoluvlastníctva manželov B. za trvania ich manželstva. To však odporuje ustanoveniu § 148 ods. 1 O. z., podľa ktorého zo závažných dôvodov môže bezpodielové spoluvlastníctvo manželov za trvania manželstva zrušiť iba súd.

Predmetom kúpnej zmluvy bola aj stodola na pozemku parc. č. 28/4 v Ľ.; k tomuto prevodu však nebol preukázaný súhlas národného výboru podľa ustanovenia § 490 ods. 2 O. z.

Pokiaľ ide o ustanovenie kúpnej zmluvy, podľa ktorého dcéry predávajúcej majú - za súhlasu svojich manželov - kúpené nehnuteľnosti nadobudnúť do výlučného vlastníctva (zmluva použila výraz osobitné vlastníctvo), teda nie do bezpodielového vlastníctva, treba konštatovať, že táto zmluva, keďže jej predmetom je aj rodinný domček, zjavne odporuje ustanoveniu § 143 O. z. Toto ustanovenie je totiž ustanovením kogentným; jeho účinky ohľadne veci nadobudnutej niektorým z manželov nemožno za trvania manželstva zo spoločných prostriedkov zmluvne vylúčiť.

Štátne notárstvo si však okrem toho pred rozhodnutím o registrácii ani nezistilo potrebný skutočný stav veci. Okrem iných nehnuteľností boli totiž predmetom kúpnej zmluvy aj dva domy, a to dom č. p. 24 v Ľ. na pozemku parc. č. 24 a dom č. p. 28 v Ľ. na pozemku parc. č. 28/2. Účastníkmi predložené ohodnotenie z 25. 2. 1972 v sume 17 430 Kčs sa však týka iba domu č. p. 24. V tejto cene a teda ani v kúpnej cene zjavne nebola zahrnutá cena domu č. p. 28 v Ľ., ktorý bol predmetom zmluvy.

Z toho je zrejmé, že štátne notárstvo v tejto veci nezisťovalo a nezhodnotilo všetky okolnosti potrebné na rozhodnutie o registrácii zmluvy. Tým porušilo zákon v ustanoveniach § 4 ods. 1 a § 63 ods. 1 Not. por. v súvislosti s ustanoveniami § 143, § 148 ods. 2 a § 490 ods. 2 O. z.

1) Porov. Zásady k výkladu § 143 a nasl. O. z. uverejnené pod č. 70/1965 Zbierky rozhodnutí a oznámení súdov ČSSR [str. 135]